

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Videkre küldve:	
Helyben.			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	— . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70 . . .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**

Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**

Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Az osztrák provincia.

Debreczen, jun. 24.

Hogy osztrák provincia vagyunk és semmi más, az kétségtelen. Osztrák provincia, mert Bécsből kormányozták ezt az országot, osztrák provincia, mert bécsi osztrákok határoznak sorsunk fölött. Osztrák provincia, mert hadügyünk egy osztrák generális, Fejérváry kezében van.

Ki beszélhet ma még magyar alkotmányról aki látja, hogy intézik el sorsunkat minélkülünk? Ki adhat hitelt annak, hogy mi önálló nemzet vagyunk, aki látja maga előtt a magyar nemzeti érdekeknek az arcul csapását, hogy a kormány élére horvát érzésű embert állítanak, akiben a magyar érzés már születésénél, eddigi politikai működésénél fogva sem lehet meg? Van-e még olyan politikai szélhűdéses eszű ember, aki be ne látná azt, hogy ez a nemzet a porig meg van alázva az osztrák gárdától, hogy ebben az országban elsőrangú befolyásúvá csak olyan egyén vállhatott, mint Fejérváry, a ki csak osztrák érdekeket szolgált, aki gyűlöletessé tette magát az egész nemzet előtt.

Akad-e még aki ne látná tisztán, hogy elvagyunk adva az osztrák érdeknek, a katonai önkénynek, amely most közel van a megpukkadáshoz, azért, mert a zsineget nem engedjük minden ellenállás nélkül a nyakunkra csavarni.

Aki mindezeket nem látja, az vagy vakságban szenved, vagy pedig nem akar látni.

Az osztrák uralom, úgy mint más-koron, most is keresett hüéges szolgálókat a maga politikája keresztülvitelére.

Először is a magyar szolgáló közt keresett megfelelő embert. Meg is volt az alku Tisza Istvánnal, csak hogy ez a cseléd nem kellett még az osztráknak se, mert nem tudott segítőket találni a nemzetellenes munkához.

A cs. és kir. czupringer: Fejérváry Géza tovább próbálgatott a cseléd közvetítéssel — de ő neki se sikerült mindjárt az első próbára.

Most már azonban pedzi a horgot egy új akvizíció.

Khuen-Hédervárit akarja kihuzni politikai horgával.

Igazán kár volna ha ebből is kudarcz lenne. Hajdan Jellasich és most Khuen-Héderváry. Jellesich Magyarországra fordult sirja után is a kardjával. Héderváryt nem karddal fogják ércbe önteni, hanem egy kerékkötővel amellyel megállítani fogja a haia-dásnak a szekerét, amellyel meg tudja majd kötni a független Magyarországnak a kezét és a lábát.

Történt pedig ez mind Ausztriának a legnagyobb és legdusabban jövedelmező provinciájában. Ott, abban az országban, ahol Ausztria jótékony hatását csak a stempli és a provinciára kivetett vér fej és egyéb kutyaadó után tudták felismerni.

Ez az Ausztria, mely ránk nézve csak adókető hatalmat jelentett évszázadokon át, most is hűséges az elvéhez és a beállott válságban jobban mint valaha provinciásképen kezel bennünket.

Az ilyen politikához magyar szolgálókat bajos alkalmazni. Ehez Khuen-Hédervári is jó lesz. Mert hogy valaki ilyesmire vállalkozzék, ahhoz legalább is horvátnak kell lenni!

Dal a királyhoz.

Felséges jó királyom,
Neked is van szived,
S ez a szív jó lehet csak,
Mert sokat szenvedett.
Oh, a te szivedhez
E pár őszinte szóm
Valahogy bár fölérne,
Tisztán és hallhatón.

Felséges jó királyom,
Az én szóm gyöngé szó,
De szívből, a magyar nép
Szívéből származó.
Titkos tanácsadód én
Nem leszek sohasem,
Mert én csak a meztelen,
Igaz szót szeretem.

Felséges jó királyom,
A magyar nép beteg,
Fáj neki, hogy a szived
Sohse értette meg.
Mit én tudom, kik és hogy?
Éket vertek közénk,
Hogy örök átkul egymást
Meg sohse értenénk!

Felséges jó királyom,
Oh, ha te egyszer it',
Megösmernéd e nemzet
Igaz érzéseit:

De máskép lenne minden,
Be meg is értenéd,
Oh, hogy meg is becsülnéd
E nép szeretetét . . .

Felséges jó királyom,
Igy, ahogy most vagyunk,
Lenézve, megalázva, —
Mi nem maradhatunk.
Mert ránk szakad a bánat,
A szégyen és harag . . .
— Hazudnak a hízegők,
A kik mást mondanak!

Felséges jó királyom,
Mi élünk, vagy halunk:
De el sosem felejtjük,
Hogy magyarok vagyunk.
S ki nekünk királyunk:
Az a miénk legyen.
A lelke gyökeréig
Igaz magyar legyen!

Felséges jó királyom,
A magyar nép beteg . . .
A te nagy, jó szived, csak
Ez gyógyíthatja meg.
Hajolj hozzánk csak egyszer,
S meglátod, kik vagyunk:
Hogy hűvek, jók, erősek,
Hogy — magyarok vagyunk!

Szabolcska Mihály.

Az én első lövésem.

(Karczolat.)

Ó arany ifjuság, ha viszagondolok rád!
Miért is vagy te olyan tűnékeny, sóha-soha
vissza nem jövő. Legalább nekem nem, csak
a szívem maradt telve ábrándok és szerelemmel;
ahoz a mi jó s a mi szép ragaszkodva.
A viragos napokból keresek egy képet,
a rég multnak emlékül — leírom.

Sohase fogtam fegyvert mező vadra,
mint más korombeli fiatal ember egész szenedélylyel
tört a szárnyasokra. Talán ezért repdestek,
játszadoztak bátran körültem a mezőn.

Szükség törvényt ront, erre meg a feleségemre
gondoltam, vállra vettem a keveset használt
kisesővűt. A faluból kiérve nekivágtam a repce
táblának, mert az volt legközelebb, én meg mint
aféle volt honvédszár nem igen szerettem még
akkor gyakorolni.

Nem sok kárt tettem a szegény turbékoló
gilikék közt, — annyi igaz — de annál többet
a kimondhatatlanom térdén, mert csak csuszva
lehetett a rebbenceseket megközelíteni, ha
vinni akartam belőlök a konyhára.

De mit nem tesz a fiatal házasember a felesége
kedvéért, hát csak én is kijártam, az asszony rá
is unt az örökös Gili madárra,

Kormányválság.

Gróf Khuen-Héderváry bán folytatta kabinetalakítási kísérleteit az országgyűlésnek ugyszólván minden pártjával. Érintkezett már a kormánypárt, a függetlenségi és 48-as párt, a néppárt összes vezető elemeivel s ugylátszik, ma azzal megy Bécsbe, hogy neki sikerül az új kormányt megalakítania, annak daczára, hogy a függetlenségi párt kiméletlen harcra ajánl föl ellene s arra az esetre, ha nem vonná vissza a katonai javaslatokat s ha az új, reformált katonai javaslatok ellenszolgáltatásaként nem hozna elő kellő értékű nemzeti kedvezményeket.

Gróf Héderváry tegnap tanácskozott a függetlenségi párt vezéreivel s kijelentette, hogy a katonai létszámemelet követeli, elsősorban a póttartalékosok tömegesebb behívását, valamint e tartalék-ütegok létszámának ötvenhatezer legénynyel való felemelését. A bán kívánságai a függetlenségi párt részéről a legnagyobb ellenzésre találtak, annak daczára, hogy ő a legrosszabb esélyeket helyezte kilátásba. A helyzet még mindig nagyon zavaros, így tehát még mindig nagyon is kétséges, hogy szombatig a politikai tisztá vizekre érünk-e? Egyéb tudósításunk különben a következők:

Gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán ma délelőtt találkozott a függetlenségi párt direktoriumával Kossuth Ferencz Józséf körúti lakásán.

A bán érkezése előtt a párt direktoriuma: Kossuth Ferencz, Thaly Kálmán, Barabás Béla, Tóth János, Justh Gyula, Polónyi Géza, Komjáthy Béla és Barta Ödön, — értekezletet tartott s a bán programjáról eddig közölt részleteket vitatták meg. Kossuth Ferencz, Komjáthy Béla és Justh Gyula kijelentették, hogy azon esetre, ha a bán tényleg magáéva teszi Kossuth határozati javaslatát, a kibontakozás útjába nem gördítenek akadályokat, míg a direktorium

többi tagja a további harc mellett foglalt állást az esetre, ha a bán nem hoz nemzeti engedményeket.

A bán a függetlenségihez délelőtt fél 12 óra után öt percczel érkezett.

A bán Kossuth Ferencz fogadta, aki a jelen volt urakat bemutatta neki. A bemutatkozás után Kossuth Ferencz felkérte a bán, ismertesse meg velük jövelele czélját.

Khuen-Héderváry bán ezután elmondta Kossuth és Justh által folytatott beszélgetést s erősen hangsúlyozta, hogy mindenképpen békét akar.

Kossuth Ferencz felszólítására aztán előadta a bán a propositziót:

— A katonai javaslatokat visszavonja. Legelső sorban is indennitást kér a törvényhozástól. Az indenniti letárgyalása után az ujonczlétszám megajánlására a tavalyi létszámnak megfelelő törvényjavaslatot nyújt be, melyben a tartalék-ütegokhez 5900 embert kér. Továbbá, tekintettel arra, hogy a létszám felemelésre szükség van, az ujoncz megajánlási javaslatot megtoldja egy paragrafussal, melynek alapján a póttartalékosokból állítanak össze azt a 103.000 létszámot, amit a visszavonandó katonai javaslatokban kontemplálnak. A bevont póttartalékosokat aztán csak akkor bocsátják el, ha az ujonczlétszám emelésére benyújtott javaslatból törvény lesz. Kossuth Ferencz határozati javaslatát nem fogadja el. Végül kijelenti, hogyha propositziót nem tudja keresztül vinni, nem áll jót a sulyos következményekért.

Kossuth Ferencz az iránt intézett kérdést a bánhoz, hogy milyen lesz a kormányzati programja? Szabadelvűen öhajta kormányozni, akarja-e a házszabályokat szigorítani, hajlandó-e Széll Kálmán kormányzati politikáját folytatni, szándékában van-e a Házat felosztatni?

A horvát kérdésben pedig Kossuth azt kérdezte a bántól, hogy nem tartja-e kompatibilisnek, hogy eddig horvát érdekeket képviselt most pedig egyszerre a magyar érdekeket teszi magáéva.

A bán Kossuth minden kérdésére megnyugtató választ adott, hogy szabadelvűen

akar kormányozni, a házszabályokat érintetlenül hagyja, a Széll-féle politikát követi, a Ház felosztatása eszébe sincs, a horvát kérdést pedig teljesen elváiasztja a magyar érdekektől.

Tóth János a bán által programmba vett 5900 tüzérségi legénység követelésére kijelentette, hogy báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter január 28-án tartott beszédében elállott attól, hogy erre az évre kérjen a tüzérség számára emberanyagot. Fejérváry miniszter azt a jövő év őszére halasztotta, mert a tartalék a jövő őszig nem készülnek el.

A bán csodálkozva hallgatta Tóth Jánost, mert erről Fejérváry miniszter nem tett előtte említést. S hamarosan menteni akarta a honvédelmi minisztert azzal a magyarázattal, hogy Fejérváry a kijelentését erre az évre, nem pedig a jövő évre értette. Ha azonban a katonai kormányal nem találkozik nehézségekkel, a bán is hajlandó ezeket a követeléseket elejteni.

Mikor Kossuth azt kérdezte a bántól, hogy az előadottak megállapodott programjai-e a bánnak, Khuen-Héderváry gróf kijelentette, hogy a létszámfelemelést szükségiesokból nem ejti el mindaddig míg a létszám felemelésből nem lesz törvény, a felemelendő létszámnak megfelelően ragaszkodik a póttartalékosok felhasználásához, mert ahhoz a dűgy miniszter is erősen ragaszkodik.

A bánnak ez a kijelentése nagyon meglepte a függetlenségi párt tagjait s ez egy szersmind eldöntötte a vitaközlás sorsát.

Justh Gyula ugyanis kijelentette, hogy eddig ő is a béke embere volt, de azutau ő is csatlakozik az ellenállás harcához, mert a bán programja teljesen kizárja a békét.

Ugyanis értelemben szóltak Polónyi Géza, Kossuth Ferencz, Komjáthy Béla és Barta Ödön.

Barabás Béla, a függetlenségi parlamenti harcának a vezére a következő ki-

a szolgáló a forrázásra. Ettől vérszemét kapva eljárta nagyobb vadra lesni.

Egy nap a puha pázsitos réten lopva közeledek a Mosócza parthoz, mintha ma is látám a hosszan kanyargó keskeny patak fehér vizét. Vidám élet folyt a hátán, a le-le bukó cserge rézcék közt a patak háta megett ott sötétlett a sűrű Jutamos gaza.

No itt csak lesz szerencsém! Durr — rásütöttem a puskát — nagy sáporással huztak el felettem — elszontyolodtam. Még egyszer visszanezek a vízre — ó öröm! Ott maradt egy, nosza utánna! begázoltam a majdnem kötésig érő vízbe — sehol — semmi. Ki s be jártam a partról, ha nézem ott feketelik a víz színén a magasságon túl, ha ben vagyok nem találok rá.

Kissé erősebb hangon könyithettem a természetemen, erre a jutamotganából kilép az én benső jó czimborám Kálmán, a parton megál s által kiált, mi bajod Karcsi?

Jó hogy jösz, egy óra óta ki s bejárok nem bírom megtalálni a lelött csörgő kacsát. Dirigállak én, csak gázolj be újra, vizesebb már ugy sem lehetsz. Hitte is — nem is — azt hiszem, hogy én kacsát löttem.

Nem engedhettem a dicsőségem — neki vágtam a sásnak újra keresni.

— Rá akadtam, magasra kitarítottam, hogy a czimbus is lássa. Ó ezalatt a zsom-

bikokon majdnem szárazon ért hozzám ő mint vadász — tudta a dűrgést.

Hahotára fakadt a mint vég nézett rajtam. Hát ti mi a tüzeskőbe öltözködtél? Ni te ni ez a fiu a felesége csizmájába jár vadászni hahaha!

Néz körül már magadon te fösvény. Te ugyan jól nézel ki, bekár, hogy a feleséged nem láthat így, velem versenyt nevetne most.

Óda néztem arra a pontra a mi leg-többet vett szemügyre Kálmán.

Bekellett látnom, hogy igaza van, pócsékul néztem ki, éppen rábugyant a feleségem csizmájának a szára a lábom fejére, paczallá volt ázva.

Se szóra — se nevetségre nem adtam, az első sikerült lövés mámorától eltelve, büszkén vontam a récze két lábát a kabátom gombjukán át vadász tarisznya nem volt velem.

Igy felékitve táncoltam Kálmánt körös körül, futosva a sárkeles, lóhere, vad borsótól kövér sarju közt.

Induljunk no! szólított meg Kálmán, csak nem járod itt délig?

Meg is áltam erre a szóra, keresem a kaputomon a dicsőségemet, hát biz azt el-táncoltam. Kétségbeesett kepet vághattam e felfedezésre — mert Kálmán már álva nem birta, hanem ott hempergett a lábam

előtt. Erre kitortem, elvesztettem az először lött kacsát!

Nem kellett több szó — mint a gumilabda ugy állott talpra Kálmán. Kezéből szócsovet formálva kiabált be az erdőbe. Halló Balika bátyám!

Mit akarsz — ide csöditeni társaidat, hogy azok is nevensenek — ezt eddig csak neked türtem el — ne bomolj!

Majd hejre veri Balika de nem az enyémet ünnepélyesen puskavesszővel. Ugy e lenne a czélból a kiabalással — hagyj abba mert a másik csövet beléderesztem.

Am legyen — de már azt elnem engedem, hogy ebbe a costumbe bemutassalak. Ezzel karonkapott — de addig nem birt velem, míg az elvesztett kacsát meg nem találtuk.

A barátom — no meg a Nagybatyám kinevettek annyi szent igaz — hanem a feleségem az jobban lett a vadlère készített cziczától — vagy a sok nevetés használt neki — a mint előtte az én első lövésem történetét lefestette Kálmán — mert ha a vesszőzést elis engedtem, a felesége előtti vereséget ki kelle álnod czimborá — így vigasztalt — már ennek így kellett lenni! fejezte be előadását az én vadászkalandomról.

Morvay Károly.

jelentéssel zárta be a bánnal folytatott tanácskozást:

— Én is azon voltam, hogy a rend helyre álljon. De ez ki van zárva. Ezek után még a rendes létszámot sem engedem keresztül nemzeti engedelmények nélkül. A nemzeti követelményeket minden alkalommal sürgetni fogom. Különösen követelem a magyar vezényszót a magyar ezredekben.

Ha a jövő kormány nem tesz nemzeti engedményeket, kérlelhetetlen harcra folytatunk ellene. A súlyosabb következményektől sem ijedünk meg, mert bizunk a király esküjében.

A bán ezután ma esti 6 óráig gondolkozási időt kért, amikor elhatározásáról üzenetet küld Kossuth Ferencnek. Ha pedig ma estig nem áll módjában válaszolni, akkor végső választ holnap fogja megtenni.

A bán a függetlenségi párt direktoriumától szívélyesen elbucszván, a két órai tanácskozás után fél két órakor távozott Kossuth Ferenc lakásáról, honnan Rakovszky Istvánhoz, a néppárt vezéréhez hajtatott.

A bán a függetlenségi párttal folytatott értekezletének eredményét még a korai délutánon közölni fogja báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszterrel.

A bán az értekezlet eredményéről még a délután folyamán jelentést tesz a királynak, arról értesíti Pitreich közös hadügyminisztert s ha jelentésére választ kap, végső szavát még ma leadja Kossuth Ferenc útján a függetlenségi pártnak.

A képviselőház holnap esütörtök délelőtt tíz órakor tartandó ülésének napirendje ismeretes; egyedül a függetlenségieknek a Ház összehívására vonatkozó kérvénye szerepel rajta. Az ülés lefolyása az lesz, hogy a kormánypárt részéről szükségellenek fogják kijelenteni az ülés egybehívását, erre aztán az ellenzék részéről ki fogják fejteni mindazokat a sérelmeket, amelyek a válsággal kapcsolatban történtek. A többség természetesen úgy fog határozni hogy a Ház ismét napolja el üléseit a kabinet megalakításáig.

Rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés.

(Vádak Ábrahám főügyész ellen. A közigazgatási bizottság megrágalmazása.)

Fontos ügyben tartott tegnap délután a közigazgatási bizottság ülést.

Rendkívüli volt az ülés, egy tárgya volt csupán: Ábrahám László főügyész fegyelmet megelőző elővizsgálati ügye, amit Szeicz Károlynak, a főügyész volt napdíjasának többféle feljelentései révén rendelt el a bizottság. A feljelentésről annak idején mi is tudomást vettünk. A feljelentő súlyosabbnál súlyosabb — alig hihető — vádakot emelt a főügyész ellen. Azonban nem akartunk vele foglalkozni, várva míg a fegyelmet megelőző vizsgálat befejezését nyer, nehogy személyek üldözésének vádjával illethessenek. Megakartuk várni a vizsgálat befejezését, meggyőződést szerezzünk vajjon a feljelentésben foglaltak alaposak-e, avagy pedig egy elbocsajtott napdíjasnak bosszúja volt főnöke ellen.

Ennek az ügynek azonban a tegnapi

nap folyamán olyan fejleményei keletkeztek, hogy most már kénytelenek vagyunk azzal foglalkozni, nem tisztán a főügyész ellen emelt vádak miatt, melyeknek ismételt hangsúlyozzuk alig adunk hitelt, hanem azért is mert a feljelentő elbocsajtott napdíjas tovább ment és a legdurvább a legbrutálisabb módon megrágalmazott, megrágalmazott egy közhatalóságot — a közigazgatási bizottságot. — Most már kötelességünk az ügyről a nyilvánosságot tájékoztatni azért is, mert a közönség körében képtelenebbnél képtelenebb hírek keltek szárnyra és olyan hangok is merültek fel a városi tanács ellen hogy ezt a kényes ügyet hallgatással akarja mellőzni.

A tegnapi közigazgatási bizottsági gyűlés az ellenkezőről győzhetett meg mindenkit.

A gyűlés megnyitása után Kovács József polgármester felolvasta a feljelentőnek Szeicz Károlynak Márk Eddréhez intézett levelét, melyben kifogást tesz az ellen, hogy a főügyész elleni vizsgálattal Márk Endrét bízták meg és pedig azért kifogásolja, mert Márk Endre egy a feljelentő által panaszolt ügyben érdekelt fel és valamikor a főügyész princípálisa volt Márk Endrének. Márk Endre ennek következtében — kerülni óhajtván az érdekeltségnek legkisebb látszatát is — visszaadja megbízását a közigazgatási bizottságnak.

Puky Gy. főispán szintén azon véleményben van, hogy az, miszerint Szeicz érintettnek mondja Markot ez ügyben, nem volna ok arra, hogy más bizassék meg a vizsgálattal, de hogy látszata se legyen az allitólágos érdekeltségnek előbb Marton Imrét kéri fel a vizsgálat megejtésére — ki elfoglaltságával magát e részben kimentvén — a vizsgálat megejtésére Szilágyi Imre és Fauszt Elek bizottsági tagokat kéri fel.

Ezután Kovács József polgármester Szeicz Károlynak egy másik levelét olvasta fel. Ebben a levélben Szeicz a legdurvább rágalmakat szórja a közigazgatási bizottságra.

Jogtiprónak, korrumpálnak, bűnpalástolónak, bűnrészesnek mondja a közigazgatási bizottságot.

A polgármester arra kérte a bizottságot, indítsa meg az ügyészség útján az eljárást a rágalmozó Szeicz ellen, mert a bizottság, mint hatóság csakis ezuton szerezhethet magának elégtételt a nemtelen rágalmakkal szemben, melyet a feljelentő a közigazgatási bizottságra szórt.

A bizottság a polgármester előterjesztését egyhangulag magáévá tette s elhatározta, hogy az ügyészséget sürgősen megkeresi avégből, indítsa meg a megtorló eljárást Szeicz Károly ellen a közigazgatási bizottság megrágalmazásáért.

A tegnapi közigazgatási bizottsági ülésnek ez volt egyedüli tárgya. Latinovics és Nemes Kálmán kivételével — kik kimentették távolmaradásukat a bizottság minden tagja jelen volt.

A sajtó ellenőrző kötelességet is teljesít és ennek a kötelességünknek tettünk eleget, mikor most ezt a közbeszéd tárgyát képező és sokféleképp kommentált ügyet nyilvánosságra hoztuk.

A tárgyilagosság szemüvegén keresztül figyeljük ezt a kényes ügyet és várjuk annak fejleményeit és befejezéseit.

NAPI HIREK.

Kulturpalotát Debreczennek.

A muzeumok országos felügyelője Wosinszky Mór apat tegnap délután Debreczenben járt. Azért jött le hozzánk, hogy megnézze, hogyan rendezze be ideiglenes szűk helyén, a gazdasági intézet volt helyiségében a városi muzeumot Miliesz Béla, a kit Oláh Károly tanácsos hívott meg erre a munkára. Miliesz azonban még nem érkezett meg és így Wosinszky apat nemcsak hogy szakszerű tanácsaival és utbaigazításaival se láthatta őt el, hanem magát a muzeum anyagát sem szemlélhette meg, mert Löfkovics Arthur, a muzeum bőkezű, lelkes alapvetője kénytelen volt neki azt a felvilágosítást adni, hogy a muzeum műtárgyai még ládába vannak csomagolva.

Wosinszky ekkor Löfkovics kíséretében a kollegiumi muzeumot tekintette meg, Török Péter tanár távollétében a szolga nyitotta ki a muzeumot a muzeumok országos felügyelője előtt, a ki azt felette érdekesnek és gazdagnak találta, különösen a természetrajzi és régiséggyűjteményt, mely utóbbinak becses példányai közül néhányat le is rajzolt. Wosinszky Mór az éjjeli vonattal visszautazott a fővárosba de kijelentette, hogy legközelebb ismét lejön 2—3 napra.

Az apát itt időzése alatt rendkívül érdekes kijelentéseket tett Löfkovics Arthurnak.

Wosinszky Mór rendkívül csodálkozott, hogy Debreczen városa nem ragadja meg a kedvező alkalmat közmívelődési palota építésére s nagyszabású muzeum alapítására.

Wosinszky Mór kijelentéssel hogy a közoktatásügyi kormány hajlandó lenne a városi muzeum létesítéséhez nyolczvanezer korona készpénzzel hozzájárulni s ezen felül a Nemzeti Muzeum nagyértékű másodpéldányaiból nagyszabású, csaknem teljes muzeumot rendezne be, természetrajzi, ásvány és régiség gyűjteményt.

Ha pedig Debreczen városa közmívelődési palotát építene, a kormány a maga részéről ugyananyival támogatná azt, a mennyit a város erre a célra megszavazna. A muzeumok országos felügyelője megjegyezte azonban, hogy a többi városok nagy agilitást fejtenek ki. A közoktatásügyi kormány előjegyezte Debreczen város bejelentett szándékát a városi muzeum céljaira való építkezésre; azonban, ha Debreczen nem siet a terv megvalósításával, a kormány természetesen az ostromló többi városok igényeit fogja kielégíteni.

A muzeumok és közmívelődési paloták létesítésére szánt összeg sem kifogyhatatlan. Ha az országgyűléstől erre a célra már megszavazott összeget más városok javára kimerítik, — Debreczen városa majd nem kaphatja meg azt, a mi most ugyszólván készen az ölébe hullana.

A város vezetőségének figyelmébe ajánljuk ezeket a nagyfontosságú kijelentéseket. Soha kedvezőbb alkalom nem volt, hogy Debreczen kultur palotához jusson, mint most.

Kötelessége a várositanácsnak mielőbb előterjesztést tenni kulturpalota és az azal kapcsolatos városi muzeum létesítése iránt.

A legsúlyosabb vétket, mulasztást követné el a tanács, ha ezt alkalmat elszasztaná.

A polgármester és Oláh Károly közművelődési tanácsnok figyelmébe ajánljuk különösebben a fenti sorokat.

Hisszük, hogy legközelebb már hirt adhatunk arról, hogy a tanács előterjesztést tesz a kultur palota építése iránt.

A főkapitány helyettese.

Boczko Sámuel rendőrfőkapitány, mint azt már jeleztük, jövő hó elsején szabadságra megy. Kovács József polgármester a főkapitány távolléte alatt helyettesítésével Végh Gyula kapitányt, a bűnügyi osztályfőnökét bizta meg.

A függetlenségi párt állásfoglalása.

Az országos függetlenségi párt, mint az lapunk más helyén olvasható, a miniszterelnökjelölttel, gróf Khuen-Héderváry bánnal hosszas tárgyalásokat folytatott, de eredménytelenül, mert Héderváry nemhogy engedelmeket hozott volna, de rosszabb feltételeket szabott elő, melyeket a párt nem fogadhatott el. A tárgyalás anyagát összegezve, Bakonyi Samu Debreczen szeretett és jeles képviselője következő határozati javaslatot ajánlja elfogadásra:

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt örömmel veszi tudomásul bizalmi férfainak eljárását, amely a katonai javaslatokkal szemben elfoglalt nemzeti álláspont teljes kidomborítását foglalja magában. A párt kiküldöttjeinek nyilatkozatait mindenben magáévá teszi, ennél fogva továbbra is ragaszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy az ujonezjutalék emelését bármely alakban meggátolja és már most kijelenti, hogy eddigi magatartását minden olyan katonai teheremelés tartalmazó javaslattal szemben folytatja, amely a nemzeti követelések kidomborítását mellőzi.

A párt Bakonyi határozati javaslatát zajos helyesléssel egyhangúlag elfogadta.

Kossuth Lajos képe a városházán.

Nemsokaig kell várunk, hogy Hazánk legnagyobb fiának Kossuth Lajosnak képe a városi közgyűlési teremben helyt foglaljon. A város ugyanis most festeti meg a volt polgármesternek, a város diszpolgárának Simonffy Imrének képét a közgyűlési terem részére Rajzo Miklós Debreczenpen letelepedett jeles festőnkkel. Amint halljuk e kép elkészítése után ha közmegeledést kelt amiben ketelkedni okunk nincs is, ösmerve a művész tehetségét — a Kossuth Lajos képe is ecsetje alá kerül. Minden-

esetre helyeseljük, hogy nagyhazánkfiának képét, nem elhamarkodva, elsietve valósítják meg az utókornak, hanem az elért és elérendő eredményeket figyelemre méltatják az illető bizottsági tag urak. Örömmel, lelkesedéssel várjuk a Kossuth kép elkészültét, de másrésztől feltétlenül szükségesnek tartjuk, hogy ez a kép művészi kivitelű, hatalmas erejű, lelkesítő hatású kép legyen, mely egész Debreczennek disze, méltó büszkesége legyen.

Értékes ajándék a városi muzeumnak.

Bozsoki Karácsony Árpád hazánkfi, ki 30 éve él a hollandi gyarmatokon, mint annak idején jeleztük, Amsterdamból levelet irt a polgármesternek. Levelében elmondta, örömmel értesült arról, hogy Debreczenben a protestáns gályarabok megszábadítójának, de Ruyter hollandi admirálisnak emlékoszlopot emeltek. Ezért a szép megemlékezésért hálás akar lenni a városnak és elküldi, ha a város szívesen fogadja, a városi muzeum részére Amsterdam városnak egy 1500 ból való térképét, egy ritka, becses példányt, melyből csak ez az egy van. A tanács szívesen vette az ajánlatot, miről értesítette is a derék hazánkfiat, kinek értékes küldeménye ma érkezett meg Debreczenbe.

A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság a tárgysorozatból lemaradt ügyek elintézése végett hétfőn délután 3 órakor Vecsey Imre elnöklésével ülést tart.

Személyi hir.

Benedek János és Molnár Jenő orsz. képviselők Debreczenben időztek és a tegnapi déli vonattal Budapestre utaztak.

Esküdtszéki tárgyalás.

Az eset, melyet tegnap az esküdtszéken tárgyaltak, H.-Böszörményben történt. Ács Kis Gábor ugyanis az utcán heves szóváltásba elegyedett Bereczki Sándor barátjával. A szóharc végre tettlegességre került és Kis Gábor úgy elverte Bereczkit, hogy az ágyban fekvő beteg lett. Rövid idő múlva azonban — úgy látszik — teljesen felgyógyult, amennyiben folytatta a rendszeres napi foglalkozását. Egy napon azonban, midőn a mezőn dolgozott, hirtelen összerogyott és meg is halt. Az orvosi vélemény kiderítette, hogy Bereczki halálát Kis Gábor súlyos intései okozták és ezért indított az ügyészség ellene vádat. Kis Gábor beismerte, hogy súlyosan összeverte Bereczkit, de a legkisebb mértékben sem gondolt arra, hogy ily halálosan elverje. A tanuvalmás tegnapi volt és a tanuk felét még tegnap kihallgatták. Ítélethozatalra valószínűleg ma késő este, vagy holnap délelőtt kerül a sor.

Állami segély a kollegiumi könyvtárnak.

Most jelent meg a Muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének jelentése az 1902-ik évi működéséről. A debreczeni főiskola gyűjteményei is a főfelügyelőség hatáskörébe tartozik és ezért emlékezik meg arról a jelentésben és pedig a következő sorokkal:

A debreczeni ev. ref. főiskola gyűjteményei ez év folyamán először részesültek állami segélyben és az országos főfelügyelőség ez intézet könyvtárának a jelentőségét azzal kívánta méltányolni,

hogy az első évi segélyösszegét a legnagyobb tételben, 8000 koronában állapította meg. A könyvtár fentartó hatóságával és vezetőivel a helyszínen folytatott tanácskozások eredményeként ez összeg rendeltetési céljával a könyvtár cédula-katalogusának elkészítése jelöltetett ki. Az 500 koronát kitevő természetrajzi segély felhasználásának egyelőre újat állotta az a körülmény, hogy a természetrajzi gyűjtemények fejlesztésénél az iskolai és a szorosán vett muzeumi célok nincsenek egymástól kellőleg elkülönítve; az orsz. főfelügyelőség e részletben ismételtén kifejezést adott amaz álláspontjának, hogy kizárólag az utóbbi célok segélyezését tekinti feladatának.

A jelentés megemlékezik Lötkovits Arthur adományáról is a következőkben:

Debreczenben Löfkovics Arthur helybeli ékszerész tekintélyes régiséggyűjteményt ajánlott fel az alapítandó városi muzeum céljaira s ennek révén a muzeum megálapításának ügyében az ősz folyamán alakult műpartoló egyesület részéről megtétettek a kezdeményező lépések. Az ez ügyben tartott értekezleten személyesen részt vevén, alulírott főfelügyelő (Fraknói Vilmos püspök) e mozgalomnak az állam részéről leendő legmelegebb támogatását helyezte kilátásba és még az év zárta előtt sikeresen járt közben a földművelésügyi m. kir. miniszter ur ő Nagyméltóságánál a végett, hogy a muzeum gyűjteményei az egykori gazdasági iskola helyiségeiben nyerjenek ideglenes elhelyezést.

A közigazgatási tanfolyam záró vizsgálatai.

A közigazgatási tanfolyam előadói testülete f. hó 27-én tartja záró értekezletét, melyen megállapítják, kiket bocsátanak képesítő vizsgákra, továbbá meghatározzák a képesítő vizsgák határidejét és a jövő tanévre szükséges előintézkedéseket teszik meg.

Megégett cselédleány.

Megirtuk lapunk hétfői számában, a Hatvan utcán történt szerencsétlenséget, melynek Kovács Zsófia cselédleány majdnem áldozata lett. A súlyos égési sebektől terhelt cselédleányt átszállították a kórházba, a hol felgyógyulásához alig volt remény. Tegnap azonban állapotában váratlan fordulat állott be és most már majdnem valószínű, hogy a szerencsétlen leány életben marad.

Drukkos napok.

Az első osztályu normalistáktól kezdve egészen az államvizgázó jogászokig drukkos napokat, kemény órákat áll ki mostanság iskolai ifjuságunk. Néhány hétre elröppent a diákjokedv s helyét valami borongó ideges érzés váltotta fel, mely a sietve járókelő Muzsafiak arczáról messze lesugárzik. Hja a gondokhoz a gondatlanság idejében kell hozzászoknunk, hogy künn az élet göröngyös versenypályáján váratlanul támadva az ifjuságot egyszerre ne nyomják. Aztán a vizsgálatsaison sem tart soká. Rövid idő múlva ránk köszönt Péter és Pál ünnepének reggele s a poeta újra elkezdheti a drukkos kis lovagok-ról való énekét:

„Vakáció! Vakáció!

Boldog kis diákok

Kalácsal tyúkkal vár ma már

A jó mama rátok.”

Öngyilkos katona.

Lapunk tegnapi számában hírül adtuk már, hogy Cserta János gyöngyösi illetőségű katona tegnap éjjel öngyilkosságot követett el. Tették oka teljes biztossággal még ma sem bizonyos. Az öngyilkosság okául két okot is emlegetnek. Az egyik az, hogy Cserta szeretett Gyöngyösön egy leányt, melyet a lány is viszonzott. Cserta azonban félt, hogy míg ő távol lesz kedvesétől, addig a lány elfelejtkezik róla és szerelmével mást fog boldogítani; és mintsem hogy ez be következzen, inkább a halálba rohant. Ez a feltevés azonban nincs olyan valószínű, mint a másik, a mely szerint Cserta azért lett öngyilkos, mert félt a büntetéstől. Cserta ugyanis néhány nappal ezelőtt rábirta egy bajtársát, hogy szökjenek meg. Megis szöktek a kaszárnyából, de még a szökés napján elfogták őket. Cserta börtönbüntetést kapott, de ő ugylátszik inkább meghalt; mintsem hogy a börtönben üljön. Végzetes tettét tegnap éjjel hajtotta végre. Homlokra lötte magát a golyó átfurta a baloldali koponyacsontot és azonnal meghalt. Temetése ma délután 3 órakor lesz.

A legujabb átkok.

Bizzanak meg téged a Tisza-kabinet alakításával.

*

A szerb hadsereg tisztjei tegyének éjjeli látogatást a hálósobában.

*

Osztózzál Micsinával a posztiskiztiemelés eredményén!

A sorozást elhalasztották.

A mesében úgy gondolkodik a tyúk, hogy: mindennapra egy tojás, Fejérvary báró, az örökminiszter ur pedig akkép cselekszik, hogy: ahány hónap, annyi elhalasztása a sorozásnak. Akárcsak az édes Falbnak a havi jóslása, ugyanoly pontossággal jelenik meg a báró ur rendelete immár negyedszer, hogy a fősorozást elhalasztják. Julius elsejére volt kitűzve a legutóbbi rendeletben a sorozás megkezdése, most Fejérvary báró njból a liczitalás mezejére lépett, hogy megint nem lesz aszszentálás, amiről ebben a körrendeletben értesítette a hatóságokat:

„Mint hogy az 1903. évben kiállítandó ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat mindedig meg nem szavaztatott és így az idei fősorozás a f. évi 3700. szám alatt kiadott körrendeletben megjelölt idő alatt nem vihető keresztül: az egyelőre és további rendeletemig újból elhalasztani és erről a sorozó járási tisztviselőket azonnali közhírrelétel czeljából haladéktalanul értesíttetni rendelem. Budapest, 1903 június hó 20. án. Fejérvary s. k. honvédelmi miniszter.“

A stílus teljesen a liczítációról szóló végzéseké, a tartalma is liczítáció. Folytatása következik.

Kalmár Antal dr. könyve.

Tíz nap mulva nagy szenzációja lesz a könyvpiacnak. Kalmár Antal dr. a kiváló publicista második kiadást rendez „Bekics Gusztáv közjogi és történetírása“ című kritikai művéből. A szerző 19 passzust kihagy a kiadásból, mely részeket a budapesti esküdtbírósg ma hozott ítéletében királysértőknek talált. Előrelátható, hogy Kalmár könyve nagy érdeklődéssel találkozok s erre való tekintettel több ezer példányt bocsátanak ki a sajtó alól.

Angelotti mulató a Bikában.

A rossz idő daczára is volt előadás mind a két napon és volt is szépen közönség. Angelotti mulatójában már magában eléggé bizonyítja azt, hogy Angelotti ügyes ember és oly műsort tud összeállítani, a mely vonzerővel bír. Sokat nevetett a közönség Roland és Bodrogi mókáin. A szép Djelma nővérek nap-nap után óriási tapsot kapnak — a most divatos — Czake-Valke amerikai tánczra; úgy hogy sokszor meg is kell ismételnők. Angyal Etel sikkesen adja elő kupléit. Az Edwards család mutatványai bámulatot keltenek. Különös 2 mutatványa. Egy a mikor egy pezsgős üvegre 4 dákot állit és azokra egy asztalt tesz és egyensúlyozza; a másik mikor a 80 kilós kocsi a fejére állitja. Váradi Arthur komikus, Szilágyi Elemér nőimitator, Nathalia, Palugyai Szécsi és Ormai énekesnők ügyesen alkalmazkodnak a többiekhez.

Dr. Boldisár Kálmán

Rákócziról és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérről kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Zóna reggeli a Frohner éttermében.

Folyton frissen csapolt sör, és Zóna reggeli, gazdag étlap szerint kapható a **Frohner szálloda** csinosan berendezett, Udvar-kert helyiségében.

Távirat.

A politikai helyzet megoldódott.

A politikai válság ma délelőtt békés megoldást nyert. — Hédervary gróf megegyezésre jutott az ellenzékkel és ezzel mi sem áll — egyideig — utjában annak, hogy az ex-lex megszűnjék és a parlament munkássága helyreálljon. — Azok, a kik kárhoztatták a függetlenségi párt obstrukcióját, most beláthatják, hogy az a küzdelem nem volt meddő, az ellenzék győzött, igaz, hogy ezidő szerint csak annyit, **sikerült megakadályoznia az országra oly súlyos katonai létszám felemelését.**

A kibontakozásról tudósítunk a következő táviratban számol be:

Budapest É. k. d. u. 1 ó. 50 p.

Khuen Hédervary gróf reggel másfél óráig Tisza István gróffal konferált. Majd Szederkényit kereste fel, kit ott hon nem találva, tíz órakor **Kossuth** Ferenczet kereste fel, kinek lakásán ott voltak a párt kiküldöttei dr. Thaly Kálmán, Tóth János, Barabás Béla, Bartha Ödön, Komjáthy Béla, Polónyi Géza, Justh Gyula.

Hédervary kötelező nyilatkozatot tett a jelenvoltaknak, hogy a 16.000 póttartalékos behívására és az 5900 ujoncztöbbletre vonatkozó előterjesztéseit visszavonja.

A katonai javaslatokat visszavonja, csak a rendes ujonczok megszavazását kéri.

Polónyi Géza beleegyezik Hédervary előterjesztéseibe azért, hogy az ország a válságból kiszabaduljon. —

Azonban azokat a nemzeti követeléseket, melyeket a függetlenségi párt kívánt, fentartja a véderő revízió tárgyalására. Kéri a bánt, ilyen értelemben informálja a királyt az értekezletről.

Tóth János arra nézve kér megnyugtató ígéretet, hogy a r a t á s k o r n e m f o g n a k s o r o z n i.

Hédervary ezt megígéri.

Kossuth Ferencz megköszönte a bännak, hogy nemcsak a kormány-párttal tárgyalt, de az ellenzékkel is. A király is láthatja az ellenzék békés szándékát, mert az ellenzék csak azt követeli, amitől elnem állhat, a nemzet jogait.

Hédervary szívélyes bucsut véve távozott el Kossuth lakásáról.

Kossuth Ferencz végül azt a kijelentést tette, hogy **jövöre még a rendes ujonczlétszámot sem adják meg nemzeti engedmények nélkül.**

Az aradi honvédtisztek tömeges lemondása.

A mai viszonyok jellemző tüneteként szerepel azok a nagy szamu lemondási kérvények, amelyeket a mult hó folyamán az aradi honvéd tartalékos tisztek adtak be a lugosi hadkiegészítő parancsnokság utján a honvédelmi miniszterhez.

Míg azelőtt a fiatalság törte magát a tisztí rang elnyerése után, most nem csak hogy ki nem nevezetik magukat önkéntesi évük leszolgálása után tiszteknek, hanem tisztí rangjukról egymásután mondanak le.

Ugy a közös hadsereg, mint a honvédség mai szellemének tulajdonítható ifjainknak a katonaságtól való idegenkedése, illetve a rangnak meg nem becsülése s ez az oka, hogy az országban mindenütt s ugy Aradon is tömegesen köszönnek le rangjukról különösen a honvéd tartalékos tisztek.

Aradon az elmúlt hóban tizenkét tartalékos honvéd-hadnagy és egy tartalékos honvéd-ezredorvos köszönt le tisztí rangjáról.

A lemondási kérvények rövid idő előtt visszaérkeztek a kérvényezőkhöz s ebben a honvédelmi miniszter értesíti őket, hogy miután leköszönésük nincs kellőleg megokolva, azt nem fogadja el.

A tartalékos ezredorvos a válasz érkezte után azonnal még egy erélyes hangu átiratot intézett a honvédelmi miniszterhez, amelyben tudatja a miniszterrel, hogy akár tudomásul veszi lemondását akár nem, ő nem tekinti magát többé a honvédség kötelékébe tartozónak.

A többi aradi tartalékos tiszt e példán felelve, szintén ily értelmű u lemondási levelet adott be, azzal a külömbséggel, hogy miután nekik még nem telt le a tizenkét évük, mint amennyi ideig katona kötelezetek, ugy ők hátra levő idejüket a legénység állományban óhajtják tölteni s a tisztí rangra nem reflektálnak.

Az újabb lemondási kérvényeket a tartalékos tisztek már elküldötték s kíváncsian várják most annak eredményét.

Nem lehetetlen, hogy a lemondás érelyes hangja miatt a tiszteket most katonai becsületbírótság elé kell az ezredparancsnokságnak állítania s így most céljukat — habár lefokozás útján is — elérik, s megszűnnek tartalékos tisztek lenni.

Vidéki hírek.

Meggyújtott vagy meggyuladt ember?

Borzalmas jelenet folyt le tegnap délelőtt Lehner János pécsi fűszerkereskedő házában. Apaczeller János — a kereskedő kocsisa — a testén levő ruhát az udvaron benzinnel kezdte tisztogatni. Egyszerre csak lobot vetett az egész ruha Apaczeller testén. A lángbaborult kocsi kétségbeesett kiáltásával felverte az egész házat. Az összeszaladt lakók a borzalmas jelenet láttára szinte megdermedtek és mire a kocsisról leszakgathatták a sok helyen már hamuvá égett öltözéket, a szerencsétlen ember olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életbenmaradásához kevés reményt fűznek. Apaczellerert eszméletlen állapotban szállították be a közkórházba. Az irtózatosszerű szerencsétlenség keletkezéséről különféle hivatalos valomást tettek eddig. Maga Apaczeller azt vallja, hogy Lehner egyik segédje egy égő gyufaszaladt dobott a ruhájára, amikor ep tisztogatta a testén levő ruhát és ettől származott a gyuladás. A vádolt segéd viszont azt vallotta, hogy Apaczeller tisztogatás közben rágyújtott egy cigarettre és így keletkezett a szerencsétlenség. Egy harmadik vallomás szerint a lakásból egy meggyújtott égő gyufaszaladt dobta ki az ablakon át az udvarra, amely az ablak alatt álló Apaczellerre hullott. Hogy e három vallomás közül melyik az igazi, azt most még nem tudják. A rendőrség szigorú vizsgálatot indított, hogy e borzalmas eset történetének igazságát kideríthesse.

Véres bosszu.

Szedlacsek Mihály pálya-utcai lakos kutyáját nemrég elfogták a gyepmester legényei. Szedlacsek szaladt fűhöz-fához, hogy a kutyáját visszakapja, de fizetni mit sem akart. Ily formán nem is került vissza hozzá a kutya, ez annyira elkésztette Szedlacseket, hogy bosszút esküdött a gyepmesteri telep valamennyi alkalmazotjának, de különösen Placzer József felügyelőnek. Szombaton este Placzer utja Szedlacsek előtt vezetett el a pálya-utczában. Mikor Szedlacsek meglátta a felügyelőt, kiszaladt az utcára és erőszakkal beleje kötött. — Előbb csak szóval sértegette Placzert és mikor az ezt nem tűrte el válasz nélkül, Szedlacsek egy nagy kalapácsot rántott elő zsebéből és azzal úgy vágta kétszer fejbe Placzert, hogy a felügyelő vérbe borult arczai bukott el a földön. Placzer sérülése súlyos. A gyógyulás hosszabb időt fog igénybe venni. A fejbevert felügyelőt otthon ápolják lakásán. A bosszuálló Szedlacsek ellen a feljelentést megtették. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

Összeégett leány.

Kastora Emma zsigmondházi vendéglős leányát tegnap súlyos baleset érte. A vendéglő italkamrájában eddig ismeretlen okból tűz ütött ki s a tulajdonos fiának Kastora Pálnak az oltásban segítségére sietett szerencsétlenségére Emma nővére is. A leány

lengé ruhája azonban az oltásnál tüzet fogott s mire azt sikerült eloltani, már egész teste telve volt súlyos égési sebekkel. A szerencsétlenség dolgában Szathmáry Iván jegyző megindította a vizsgálatot s az iratokat áttette az ügyészséghez annak kiderítése végett, hogy terhel-e valakit felelősség, a tűz kiütése körül.

Verseny futás a vonattal.

A viczinális még sem olyan lassu, mint ahogy róla anekdótáznak. Tapasztalhatta ezt Seviés Márkó zombori lakos, aki vasárnap reggel a Gákovára menő vonattal versenyfutásra kelt az országot mentén két szép pej lovával. A lovak elhagyták a vonatot — és a gazda a 17 ik első örháznál nem respektálva a feliratot „Vigyázz, ha jön a vonat“ elé került és az átjárón még át is akart hajtatni. Hiába volt a gépész vészfütyülése, kiabálása, a gazda lovai közzé csapott, a két szép pára örült sebességgel igyekezett át a sine en, de a gép e pillanatban odaért és a két lovat agyonzuzta, a kocsit pedig összetörve néhány méterre kidobta. A kocsin a gazdán kívül egy 18 éves suhancz is ült és szerencsére kisebb zúzódásokon kívül egyiküknek sem történt baja. A vonat megállt, a gazdát feltették a vonatra, mivel nevét nem akarta megmondani, Gákovára vitték, hol a rendőrségnek átadták. — Az ezer koronát érő két ló kára mellett azonkívül büntetésben is lesz része.

A tátrafüredi dráma hőse Amerikában.

Az Amerikában megjelenő Szabadság a tátrafüredi dráma hősről ír, most a new-yorki bevándorlasi hivatal deportáló osztályában van, s valamikor fényesebb napokat látott. A kivándorolt Füzesséry Emili volt nyitramegyei hivatalnok, ki négy évvel ezelőtt véletlenül lelőtte egyik legbensőbb barátját egy hajóvadászaton. A törvényszék gondatlanságból elkövetett emberölésért négy havi börtönre ítélte Füzesséryt, s ez végét szakította hivataloskodásának. Egy férjes nővel való viszonya is hozzájárult ehhez, s Füzesséry családja reávette, hogy Amerikába vándoroljon. Május 29-én érkezett meg Füzesséry a Deutschland gőzhajón kedvesével a második osztályon. A bevándorlasi hivatal a nőnek már évek óta ott levő férjétől értesítést kapott megérkezésükről s ennek folytán Elliszigetre vitettek, hol a kihallgatás után visszatolonczoltatásra ítéltettek. A bevándorlasi hatóságnak arra a kérdésére, hogy van-e viszonya Füzessérynek a vele utazó nővel, azt felelte, hogy ily kérdésre gavallér nem válaszol. Egy ott levő new-yorki ügyvéd felajánlotta Füzessérynek, hogy kiszabadítja őket helyzetükből, de visszautasították azzal a megjegyzéssel, hogy nem szándékoznak oly földön maradni, hol ily elképzelhetetlen módon járnak el a művelt emberekkel. Füzesséryt és kíséretjét a Patriczia hajóval küldték vissza Európába.

Öngyilkos honvéd százados.

Beszterczéről írják: Az éjjel agyonlőtte magát Szakmáry honvéd százados. A kiváló katonatisztet, akit úgy bajtársai, mint a város polgársága általánosan szeretett és becsült, valami csekély szolgálati vétség miatt indítottak ellene. Az ambiciózus, pontos katonát annyira elkésztette ez a vizsgálat, hogy a halálban keresett ez elől a szégyen elől menedéket. Szakmáry százados életét nem oltotta ugyan ki a gölyő, de sebesülése életveszélyes s most a halállal vívódik. Városszerte általános iránta a részvétel.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság“

junius 21-iki száma 39 képpel s a következő tartalommal jelent meg: „Az Erzsébet-emlékszobor pályatervei“ (10 képpel az Erzsébet királynészobor pályadíjnyertes műveiről). — Költemények: „Francia költők“ Vargha Gyula, Szalay Fruzina és Zempléni Árpád fordításai. — Regénytár: „Az a bizonyos Mikos.“ Elbeszélés. Irta Mikszath Kálmán. „A vulkán tulajdonos.“ elbesz. Irta Jakab Ödön. — „Vizen és szárazon.“ Stockton R. F. elbeszélései. (Képekkel.) Angolból fordította Zigány Árpád — „A dolhai Rákóczi-ünnepe“ (képpel) Maurer Mórtól. — „Belgrád a katasztrófa után.“ — „Képek Belgrádból.“ Szerbiai tudósítónktól (husz képpel Belgrádból a „Vasárnapi Ujság“ kiküldött fényképezéseinek fényképfelvételei után). — „Draga királyné levele unokahugához“ (hasonmásal). — „Széll Kálmán lemondása“ (képekkel). — „A budapesti polgári lövész-egyesület ünnepe“ (képekkel József és József Agost főhercegek látogatásáról a lövészegyesületben). — „Bolygók fölfedezése.“ Markó Miklóstól. — Irodalom és művészet, Közintézetek és Egyletek, Sakkjáték Képtalány, Egyveleg stb. rendes heti rovatok. A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedéve négy kor., „Politikai Ujdonságok“-kal és „Világkrónika“-val együtt hat korona. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában kiadóhivatalában (Budapest, IV., ker. Egyetem-u. 4. sz.) Ugyanitt megrendelhető a „Képes Néplap“ a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre 2 korona 40 fillér.

A leleplezett rablóbanda.

Mostanában 28—30 kisebb nagyobb betörés történt egymásután Szent-Jobb községben. A betörők bort, sört, pálinkát és élelmi szereket vittek el rendszeren. Kirabolták azonkívül a nazarénus templomot is, ahol némi pénzüsszeget találtak.

Az egész környék rettegésben volt, de a legerélyesebb nyomozások után sem tudták a szervezett banda kilétét megtudni.

Nemrég azonban új csendőrszervezetet helyeztek át Szalárdra Vigvári Imre személyében, aki nagy ambícióval és titokban megkezdte a rablóbanda kipuhatólását. És ez sikerült is neki. Tegnap kerítette kézre a banda fejét, aki nem más mint Mendli József egy szent-jobbi vagyonos gazdának a fia.

A banda körülből 8—10 tagból áll, akik mind odaváló kedvező vagyoni viszonyok közt élő gazdák 18—20 éves fiai. Legutóbb Fridmann József koresmájában törték be, ahonnan egész garmada üveg sört emeltek el. Ezeket az üvegeket megtalálták a református templom tornyában.

Vigvári Imre megindította a vizsgálatot és a banda tagjai a vallatások során beismerték tettüket. A kutatás még több bűnjelet is kezébe adott. Az ügyet nem sokára átteszik a nagyváradi királyi ügyészséghez.

Közgazdaság.

A termés.

Más években június 20—24 körül Magyarországnak délibb fekvésű s főleg homokos vidékein az első rozskeresztek már fel

szoktak tűnni. Az idén a vegetáció késedelmeskedik és az aratás a szokottnál később fog bekövetkezni. A rozsnál ez a késedelem nem lesz oly nagy, mint a buzánál, amelynek nagy része kései elvetés folytán jóformán csak tavasszal kelt ki. Ezek a későn vetett búzák csak most virágoznak, már pedig virágzás és szemkifejlődés között egy hónapnak kell eltelnie s így előreláthatólag ezek a kései búzák csak július 15-20 ika felé fognak megérni. De megérhetnek előbb is, csak hogy abban nem lenne köszönet, mert ez csakis a szemösszeszorodása árán következhetne be.

A magyarázata ennek egyszerű. Junius végén nálunk rendszerint nagy forróságok szoktak beállani s a Péter Pálra aggodalmas szemmel szoktak nézni a gazdák. A nagy forróságban óriási az elpárolgás. Ha győzi a buzánövény gyökere a nedvességet, akkor semmi baj sincs, de ha nem győzi, akkor megáll a nedvkeringés, s a tápanyag nem juthatnak a kalászra, s a szem lesül, vagyis összeszorulva, fél termést ad. Ez a sors érheti a kései búzát s azért a vén praxik a kései vetésű búzáknál mindig óvakodnak az előleges becsléséktől mert megiepetések kizárva nincsenek.

A földmívelési miniszterium számszerű becslése az idei termésről körülbelül 38 millió métermázsára teszi a várható búzatermést, vagyis körülbelül 20 százalékkal kevesebb, mint az elmúlt esztendőben. Ez a becslés körülbelül áll is, ha figyelembe vesszük azt, hogy míg a múlt esztendőben majdnem általánosan sűrű állású és szép kalászu volt a buza, addig az idén a búzáknak körülbelül egyharmada ritka. Már pedig a ritka vetéseknek az a rossz oldaluk van, hogy a keresztek számát mód nélkül csökkentik és kevés keresztből sok szemet kiverni a legjobb állami cséplőgéppel sem lehet.

A jelentés azonban nem vette tekintetbe azokat az eshetőségeket, amelyek a kései vetéseknél és a rozsdával ellepített vetéseknél előállhatnak. Ezt majd csak 2-3 hét múlva fogjuk jobban tudni s addig csak gyanítani lehet azt, hogy részint a rozsdá, részint a tejben levő buza hőütése még alaposan fognak hozzájárítani a termés végeredményéhez.

Ma még minden zöld szín a reménynek szép színe. A felületes nézőt a vetések mai állása elbajolja, de a vén gazdákat tevétrá nem vezetheti és csak nem is hederítene a tőzsdéi határidő jegyzésekre, amelyek ezt a zöld hangulatot hatalmasan a javukra fordítják és az árfolyamokat leszarítják.

Röviden összegezve a mondottakat, ma véleményünk a buzáról, Magyarország főterményéről az, hogy a jó terméseredmény az előtte álló esélyek folytán biztosítottak még alig tekinthető.

Amíg azonban az őszi termények aratásának elkésése 8-10 nappal ma már meglehetősen bizonyosnak látszik, másként áll a dolog a tavasziakkal, tehát az árpa és zabbal, amelyek az idén korán jutván a földbe, 120-130 napos életüket akkor fogják lejárni, amikor a buza fog érni, s így az őszi és tavaszi aratásának ideje nagyon össze fog esni, — ami szeliden mondvá, nagy alkalmatlanság. Ez az eshetőség annyira számba jöhet, hogy nem egy gazda elvan arra is készülve, hogy korán érő Hanna-árpáját előbb fogja vágatni mint a búzát.

Egyébként el is kell ismerni azt, hogy a bőséges júniusi esők a tavasziaknak rendkívül kedveztek, úgy hogy általánosan jó árpa- és zabtermést remélnek.

A remény annál alaposabb, mert az említett időjárás mellett nagy és telt szem-

ket várhatunk, már pedig a termés mennyiség kialakulásánál ez lényeges tényező. Ugyanezen a júniusi esők a kapásokra is rendkívül jól hatottak, úgy hogy a tavalyi évnek jórészt megromlott kukorica- és burgonyatermését az idei év eredménye fényesen kiköszörülheti.

Még a takarmánytermésről említettük meg azt, hogy az nem fog kiélegeteni, mert a különben is hitvány hererendek minduntalan megáznak és így a takarmány értékét vesztik. Ennek a nyomába pedig az állatállomány redukálása és így a mostani nagy marhaárak lényeges csökkenése várható.

CSARNOK.

II. Rákóczi Ferenc fejedelem.

(Regényes történet.) (13.)

Irta: ifjabb Móríc z Pál.

(Add meg magad Bercsényi.)

Bercsényi Miklós Lengyelországban, Varsóban egyengette a Rákóczi- és a magyar ügy érdekeit. Az első lengyel főnemesek keblükre ölelték, barátságukba fogadták. Nem csoda, hahát az osztrák követnek szálfak volt a szemében ez a kemény magyar ur, akinek a magyarhoni birtokait már lefoglalta a német. Most már az életétől akarták megrabolni. Éppen úgy, mint Rákóczit. Ezen czélből törbe esalták Bercsényit. Ágost lengyel király első minisztere, Reichling nevű német, az osztrák követtel együtt eszelték ki ezt az aljas merényletet. Elhitette ugyanis Bercsényivel, hogy az egyik határmenti faluba Tökölitől titkos küldött érkezett. Mivel azonban az udvarnál őt feltűnés nélkül nem fogadhatnák, felkérte Bercsényit, hogy egy királyi biztos kíséretében utazzon Testakov faluba. Értekezzen ott a száműzött fejedelem küldöttével. Saját kocsiját ajánlotta fel e czélra.

Bercsényi gyanútlanul fogadta a megbízást. Nagy titokban indultak el. Alig néhány szolgát vitt magával, így érték el a petrikovi vadonerdőt. Itt lovasok támadtak az utasokra. Bercsényinek az egyik szolgáját meg is gyilkolták.

Bercsényi csak ekkor látta, hogy osztrák egyenruhás tiszt, bizonyos Brikner hadnagy vezeti a támadókat. Miután az arulásba beavatott királyi biztos kiugrott a kocsiból, a német tiszt elmarkolta Bercsényi karját.

— Add meg magad Bercsényi! Foglyom vagy! így kiáltott a német.

A vakmerő Bercsényi nem vesztette el lélekjelenetét. Körütekintett és midőn látta, hogy a cseltevő osztrák zsoldosok egy fedeles kocsit előhúrczolásával bajoskodnak, abban akarták az osztrák rabságba húrczolni, belenyúlt a dalmánya alá. És így kiáltott:

— Azt majd meglátjuk Brikner hadnagy ur! . . . még a hazából ismerte ezt a tisztet. Bercsényi Miklós nem adja oly olcsón az életét, mondá még és a váratlan előrántott zsebpisztolyal lelőtte a németet. Az lezuhant a lórol. Bercsényi pedig a kocsiból kiugorva, szolgája lován vágatott be az erdőszélig. . . A vakmerő kurucz vezér elmenült az üldözők elől. . . De belátta, hogy most már az osztráktól a lengyel földön sem biztos az élete, azért a varsói francia nagykövethez folyamodott gyámoltásért, aki egy francia barát kolostorban rejtette el őt. A derék atyák kolostorában találkozott össze barátjával Rákóczival is. A két bujdosó sirva ölelte egymást.

(Rákóczi ellen felszabadítják a gyilkosokat is.)

Bercsényi megindultan hallgatta hercegi barátja sorsát. De szenvedélyes magyar vére lángra gyuladt, midőn hallotta, annyira vetemedett az osztrák aljasság — vérdíjat merészelt tűzni Rákóczi fejére. És így azt kiszolgáltatta minden orgyilkos törének. . . A petrikovai támadást különben ő sem felejtette el, az osztrák intézte azt is.

Rákóczi valóban nem érdemelte ezt; hisz ő, mielőtt a börtönéből megszökött, a császárnak, az ifjabb József királynak s nejje Eleonora királynőnek megírta, hátrahagyott leveleiben, hogy ő aljas eselvetésnek az áldozata. Még ítéletet sem mondott felette, javait már is elkobozták; sőt életétől is törvénytelen módon akarták megfosztani. . . Ártatlan nejét és kis csecsemő gyermekeit is elzárták. . . Mivelhogy tehát látta: őt mindenképp elakarják pusztítani, ezért választotta inkább a szökést. . . Így felpanaszolt mindent a trón urainak. De esküvel fogadta, hogy Magyarország törvényeinek aláveti magát! Ha vétkenek találják, ám itéljék el a haza törvényei szerint. Ártatlan hitvesének, kis gyermekeinek irgalmazzanak. . .

Az osztrák válasza az a felhívás volt erre, melyben felszólították minden rablót, minden gyilkost, hogy pénzért gyilkolják le Rákóczit, ha mindjárt a templomi oltár előtt találják is.

Mindamellet még a rablók is megvetették az osztrák Judás pénzt. Sőt az üldözöttet a legnagyobb szeretettel, tisztelettel, részvétellel és barátsággal fogadták mindenütt. A határszélen, a podolini öreg kolostorban hetekig rejtgették a hazafias piarista atyák. A magyarföldön ez a kolostor volt Rákóczinak utolsó pihenő helye. E szentelt küszöbökön bujdosott át Lengyelországban, A hazafias barátok sirva engedték el. Sirt, nyögött még a csöndes fenyőerdő is, midőn a havas hegyek közül feltámadt szél az örökzöld lombokat megrázta a bujdosó herceg feje fölött.

(Hírek az elárvult hazából.)

Az elárvult hazából egyre szomorubb-szomorubb hírek szálltak a bujdosókhoz, mint vészes szárnyu fekete szárnyu hollók. Néha egész fekete felhő kerekedett belőlük, olyannyi volt a szomorú hír.

Nem! Rákóczit nem feledte a nép. A kevély Bercsényi neve sem jutott a mulandóság sorsára. Emlegette őket az ur, a paraszt; noha buzgó katolikus volt a herceg a sanyargatott, üldözött kálmánisták is csak őt emlegették.

Kollonics, a magyarság ezen atalkodott, nagy ellensége, egymásután erőszakolta a magyar nemzetre régi zsarnok terveit. A spanyol örökösödési háborúba kötelen fogdosták a magyar föld fiait, míglen a hazai tüzhely körül elbizakodott idegen zsoldos hadak pusztították a földet, a népet. A „hajás szomszéd“, a parókás német, még a sóra is adót vetett. A kiváltságos jász-kun földet 500,000 forintot adtak el a német lovagrendnek. A protestánsokat is üldözték. Lelkeszeiket elfogták. Kollonics börtönnel, gályarabsággal fenyegette őket. Vértört a sok méltatlan, durva zsarnoki sérelemtől a nemes nemzet teste. Az idegenek kegyetlensége, zsarolásai elől a hegyekbe, az erdők közé bujdosott a nép. Rákócziék e közben a francziától, svédtektől, lengyelektől törekedtek segítséget nyerni, hogy a végromlásra jutott hazát a türehtetlen idegen zsarnokságtól felszabadítsák.

(Folyt. köv.)

Boros Testvérek nődivat
árúházában
Divatos Ruhakelmék, Selymek,
Jó Sefirek, Batisztok, Vász-
nak, Szőnyegek, Függő-
Olcso nyök, Ágyterítő, Pipere
Divatos czikkek.

TENKE, Biharmegye.

Legolcsóbb és leghatásosabb **vasas fürdők egyike**, a női betegségek és vérszegénységből eredő bajok gyógyítására. Prospectust készséggel küld **a fürdőigazgatóság.**

Villamos házi csengők és telefonok készítését tartós és gyors kivitelben készíti **Földvári L.** debreczeni első elektro-mechanikus. Kossuth u. 1 sz. az udvarban. Javításoknál **félévi**, új berendezéseknél **másfélvi** díjtalan rendbentartás illetve jóállás biztosítatik. Vidékresoron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek és felszerelések raktára.

Eladó a varga-u. 34 sz. ház. Értekezhetni Visky Sándor köz-kórházi gondnokkal.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadói-vatalába kéretnek, „German Hongrie” czimen.

Ritka alkalom !!

Leszállított árak !

Finom francia batiszt

divatos uj mintákban
27 és 32 kr.

Francia delinek

divatos uj mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatárúházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

1480—1903.

Árverési hirdetmény.

Hajdusámson község határában a »Liget pusztán“ a község tulajdonát képező **111 kat. hold területi tagbirtok** 3 egymásután következő évre Hajdusámson község házában a **f. évi június 28-án d. e. 10 órakor** nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek hasznóbérbe fog adatni. Az árverési feltételeket a hivatalos órák alatt a község házában bárki megtekintheti.

Előjáróság.

A debreczeni

Első Temetkezési Egylet

mint helyi érdekű kultur intézmény

legközvetlenebb és legegyszerűbb célja az, hogy szegénysorsu családokat egyes tagjaik elhalálása esetén segélyben részesítsen. Tagjai közül az eddig elhalt **11 halott után fizetett ki díjakat, számos előismerő levelek** s köszönő nyilatkozatok tanuskodnak egyletünk czélszerű üdvös voltáról.

Tagok mindez ideig vétetnek fel.

Beiratkozás a pénztárban főtér, **Varjassy Gyula** ur kosárkötő üzletében (Arany Bika kávéházzal szemben.) Valamint **Vértessy János** egyleti eljáró s pénzbeszédőnél.

Felvilágosításokat nyújt **dr. Király Péter** ügyész igazgató ur **Piacz-u. 46 sz. a.** ügyvédi irodáján, továbbá **Iklódy János** igazgató **Csapó-u. malomköz 3 sz. a.,** hol beiratkozások is eszközöltnének.

Uj tagok az eddigi 11 halott után díjakat nem kötelesek fizetni.

Eltűnt

minden börtisztátalanság és börtüntés, ugyszintén börtüsző, bőr és arcvörösség stb. a

Bergmann kátrány kénszappan.

(Védjegy 2 bányász.)

napontai használata által. **BERGMANN & Co.** Drezda és Tetschen a/E. Kapható 60 fill.-vel dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerárúházában.

Családi Singer gép 32 forint.

Értesítés.

Az alant jegyzett czég a maga nemében azon páratlan **kedvezményt** nyújtja mindazon nőknek, kik **Varrógépet** vásárolnak, hogy teljesen ingyen minden utánfizetés nélkül, kitarítja a divatos **női szabászatban.**

Alkalma van tehát mindenkinek, teljesen ingyen hozzá jutni egy a legdivatosabb nőruha, valamint a fehérnemű szabászatához, valamint a legközelebbi szabás mintákat szintén díjmentesen adjuk.

Vidékiek 8 nap alatt kitaníttatnak.

Raktáron tartunk **Családi Singer, Karika** hajós **Vibrating,** és **iparos gépeket,** a legolcsóbb árak és kedvező fizetési feltételek mellett. Szabadalmazott himző készülék minden gépre alkalmazható.

Kerékpárok, valamint alkatrészek igen jutányos árban kaphatók.

Tisztelettel

Rosenberg és Hammer.

Villanyműszerészek, Varrógép és Kerékpár raktár (Piacz-u. 2 sz.)

Olcsó

törlesztéses kölcsönök

Földbirtokra és bérházakra 15—65 évre.

A kölcsönök bármikor visszafizethetők.

Magas kamatu kölcsönök olcsó törlesztéses kölcsönökké átváltoztathatók.

Bővebb értesítést és kimerítő tájékoztatást nyújt a

Takarék és Hitelintézet

részvénytársaság

Debreczenben, Csapó-u. 4 sz.

4670—1903.

Hirdetmény.

Az 1903. évi június hó 16-án kelt 4670. sz. rendelettel a Debreczen-Tokaji törvényhatósági ut 35. 9—37. 2. és Nagykálló—Polgári törvényhatósági ut 2. 46—434 kilométer szakasz **Cyklops köburkolattal** kiépítését 70755 kor. 20 fil. összeg erejéig engedélyeztem,

A fentemlített munkálat kivitelének hízosítása czéljából az **1903 évi július hó 6-ik napjának 10 órájára** az alispáni hivatalos helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálat végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat (az ajánlati költségvetéssel együtt) a kitűzött nap 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlathoz az általános feltételekben, előirt, az engedélyezett költségösszeg (illetve az ajánlati költségvetés végösszege) 5%-ának megfelelő bánatpénz (vagy a bánatpénznek az állampénztárnál) adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb. (történet letételét igazoló pénztári nyugta) csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen, 1903. június 16.

Rásó Gyula.

kir. tanácsos alispán.

„VISK-VÁRHEGY“

Máramaros vármegyében.

Magyarország legolcsóbb, legideálisabb vasas, gyógy és fürdő helye.

Szobaárak : 25 krtól 2 frtig.

Mándoky Mihály magyar és viski **Katz Péter** izraelita konyháival.

Tájékozást küld a „Fürdő Igazgatóság“ Visk-Várhegy, u. p. Bustyaháza.